

Invidia sine peccato dicitur malum cum odium est in alio, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est.

Invidia sine peccato dicitur malum cum odium est in alio, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est.

Invidia sine peccato dicitur malum cum odium est in alio, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est.

Invidia sine peccato dicitur malum cum odium est in alio, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est.

Invidia sine peccato dicitur malum cum odium est in alio, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est.

Invidia sine peccato dicitur malum cum odium est in alio, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est.

Invidia sine peccato dicitur malum cum odium est in alio, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est.

Invidia sine peccato dicitur malum cum odium est in alio, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est.

Invidia sine peccato dicitur malum cum odium est in alio, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est.

Invidia sine peccato dicitur malum cum odium est in alio, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est.

Invidia sine peccato dicitur malum cum odium est in alio, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est.

Invidia sine peccato dicitur malum cum odium est in alio, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est. Invidia sine peccato est invidia sine peccato, cum in alio est malum, non in seipso, sed in bono, quod in alio est.

dicant eum, qui fortis est; stupidi, qui temperant; crudellem, qui iustus alium, qui prudens prodigum, qui liberalis; avaram, qui frugalis. Denique omne genus virtutis in vitium vitiorum nominis convertunt.

S. Jo. Chrys. Hom. 41. in Matth. de criminis ejusdem gravitate praclare dilicit. Tale malum (inquit) Invidia est, qua nulla unquam malignitas peior invenitur. Nam adulterio inquinati, voluptatibus saltem fructum, ut putant, invidiam aliquem capiunt, & brevi tempore peccatum committunt. Invidiam autem, & multo ante seipsos, quam quibus invidiam, percutiant, & cruciant, & in agendo semper, invidiam, que sunt, ut nunquam peccandi afferant finem; sed quemadmodum suis lucra immunditie, & Damone nostris damnis latitantur, sic invidiam calamitate proximorum exultant. Fornicatores, ac Publicani ad caros consentire conveniunt, invidia autem morbo laborantes, cum intus essent, a Regno Caelorum exciderunt. Invidia peiorum malum, hominem in Diaboli conditionem ac in Damone immansissimum convertit. Invidia prima homini cadit apparuit. Invidia fraterna caritas, & contemptio est. Invidia factum est, ut in hunc se terra Dariban & Core, Abiron, universumque illum populum vivos absorberet. Sed facillimum est, dicit aliquis, invidiam accendere: dicitur autem est, quomodo hoc morbo liberandum? Quomodo igitur, ne venens nos nos infectat, facimus? Si adhibemus operam, ut quemadmodum fornicatori nefas est Ecclesiam ingredi, sic invidio quoque: imo vero multo magis invidiam quam fornicator a caetu stultum extremandum est.

Invidia concivium Christi fidem est, ne illa Christus Miracula in patria sua ederet, ut explicat S. Amb. Lib. 4. in Lucam, ad illa verba Salvatoris: Amos dico vobis, quod non Propheta acceptus est in Patria sua. Non medicotri (inquit) invidia proditur, que civice caritatis oblit, in acerba odia causas amoris inhectit. Simul hoc exemplo pariter, & oraculo declaratur, quod frustra opem misericordiae caelestis expectet, si aliena fructibus virtutis invidiam; aspernator enim Dominus invidiosum est, & ad illi, qui divina beneficia in aliis profectum, miracula sua peccatis avertit. Nonnulli itaque salvator excusat, quod nullam in patria sua miracula virtutis operatus sit; ne fortassis aliquis viliorum patriam nobis esse debere putaret assiduum. Neque enim vix pertrat non amare, qui amat amos; sed ipsi se caritatem patriam, qui invidiam, abicitur, caritas enim non amulat, non inflatur. Nec tamen exorsu beneficiorum patriam divinum est. Quod enim majus miraculum, quam quod in ea natus est Christus? Videte igitur quid mali invidiam adferat. Indigna propterea invidiam patriam iudicatur, in qua civis operatur, que digna sit in qua Dei Filius nasceretur.

Invidia superbia fecit, cum superbia fit amor excellentie propria, invidia vero fit odium felicitatis alienae. Amans enim quisque excellentiam suam, vel patriam invidet, quod ei conqueuntur: vel inferioribus, ut sibi conqueuntur: vel superioribus, quod eis non conqueuntur. (Inquit S. Aug. Lib. 11. de Genesi ad Literam, cap. 14.) Et Sermonem 354. alias 53. De Verbis Domini, c. 4. Non potest superbia esse non invidiosum. Invidia filia est Superbia: sed ipsa mater nefas esse stultis; ubi fuerit, continuo parit.

ARTICULUS II.
REGULE MORUM.
Circum Invidiam.
REGULA PRIMA.

Tristitia de bono alterius, quatenus ex eo timetur grave malum, vel sibi ipsi, vel aliis bonis iniuste inferendum, non est invidiam; immo sine peccato esse potest, si ordo caritatis servetur.

Sic Esther, & Mardochaeus de gratia, & auctoritate Aman apud Regem Persarum merito dolere poterant, & quo sibi, tunc que Judaeorum Geni supremam cladem imminere crebantur. Hinc S. Greg. Lib. 22. Moralium, cap. 6. ait: Evenerit plebunumque solet, ut non amilla caritate, & inimici non ruinam latitaret, & rursum ejus gloria sine invidiam culpa contristet: cum et tuente co, quosdam bene ergi credimus, & proficiente illo, plebunumque iniuste opprimi formidamus. Quia in re mentem nostram, nec ejus jam delectus erigit, nec ejus profectus addicit, si recta nostra cogitatio, non quid in ipso, sed quid de ipso circa alios agatur, attendit. Sed ad haec servanda valde necessarium est, subtilissima discretionis examen: ne cum nostra odia exequimur, insallum fur specie utilitatis alienae. Hanc enim Regulam auctoritate sua confirmat S. Th. 2. 2. q. 36. a. 2.

Qui dolet de bono spirituali alterius, non quod proximum hujusmodi bono carere velit, sed quod ipse illo careat, non est reus invidiam.

Hec enim laudabilis emulatio est, ut docet S. Th. loco supra laudato. Potest (inquit) aliquis tristari de bono alterius, non ex eo quod ipse habet bonum, sed ex eo quod nobis deest bonum illud, quod ipse habet. Et hoc proprie est zelus, si ipse zelus sit circa bona honesta, laudabilia. Hac emulatio non Invidiam, sed Caritatis est. Unde ibidem dicitur: Invidia non Invidiam, sed Caritatis est. Unde ibidem dicitur: Invidia non Invidiam, sed Caritatis est.

alterius, non ex eo quod ipse habet bonum, sed ex eo quod nobis deest bonum illud, quod ipse habet. Et hoc proprie est zelus, si ipse zelus sit circa bona honesta, laudabilia. Hac emulatio non Invidiam, sed Caritatis est. Unde ibidem dicitur: Invidia non Invidiam, sed Caritatis est. Unde ibidem dicitur: Invidia non Invidiam, sed Caritatis est.

REGULA III.
In genere Invidiam nullum peccatum gravius est fraterna Caritatis Invidiam.

Peccatum enim est contra Spir. Sancti, quod quidem committitur, qui majora Spiritus Sancti facta in proximo, quam in se assurgere, magisque Excellentie utiles illos esse dolent. A Moyse caritate longere remoti sunt, cum nuntiaisset pater, Elazar, & Midad proptere in castris, & Josue suggereret, ut eos prohiberet, respondit: Quis audivit pro me? Quis tribuit, ut omni populo prophetet, & det eis Dominus Spiritum suum? Qui fratrem caritatis invidiam, sub ovium specie lupi fuit, Christi gregem dilacerantes. Qua de re S. Cyr. in Tr. De zelo, & Invidia, ait: Meminisse debemus, quo vocabulo plebem suam Christus appellat, qui titulo gregis suum nuncupat. Ovis nominat, ut innocentia Christiana eum adhiberet: Agnos vocat, ut agnorem naturam simplicem simplicitas virtutis imitaret. Quia sub vestitu ovium lupus latet? Quis gregem Christi, qui se Christianum nuncupat, in famam? Christi nomen indurare, & non per Christi viam pergere, quid aliud quam prevaricatio est divina nominis, quam deserto itineris salutari? Quando ipse docet, & dicit eum ad vitam venire, qui mandata servaverit: & cum esse sapientem, qui verba eius audierit, & fecerit: Doctorem quoque eum maximum in Regno Caelorum vocari, qui fecerit, & sic docuerit: tunc praedicans profuturum, quod bene, atque utilem predicatum fuerit, si id, quod ore promittitur, factum sequentibus implentur. Quod vero insinuat crebris Discipulis sui Dominus, qui inter solitaria, & precepta caelestia custodiam magis, servandumque mandavit, quam ut eorum dilectione, qua Discipulis ipse dicitur, nos quoque inveniem diligamus? Quomodo autem vel pacem Domini velle-tatem tenent, qui intercedente zelo nec pacemque potest esse, nec carum: Ideo & Apostolus Paulus, cum caritatis merita depremeret, cumque assereret frimere, & diceret, nec fidem sibi nec eloquium, nec passionem quaque ipsam confessionis, & Martyrii profuturam, nisi caritatis foderis integra, atque involata servasset; adiecit, & dixit: Caritas magnanimitas est, caritas benignitas est, caritas non zelat. Docens scilicet, & ostendens, cum ipse caritatem tenere, quisquis magnanimitas fuerit, & benignus, & zeli, ac invidia alienus.

Hanc Regulam confirmat Concilium Chateaugense, c. 54. quo sancitum est, ut Clericos invidiam fratempeccatibus, donec in vita essent, non promoveantur.

Denique S. Th. 2. 2. q. 36. a. 4. ad 11. ait: Est quoddam Invidia, qua inter gravissima peccata computatur, scilicet Invidia fraterna gravis, secundum quod aliqui de ipso augustinus gratia Dei, non solum de bono proximo invidiam. Unde ponitur peccatum in Sp. Sanctum, quia per hanc Invidiam homo quodammodo invidet Sp. Sancto, qui in suis operibus glorificatur.

REGULA IV.
Tristitia de bonis alienis concepta, eo solum nomine quod indigni eveniant, non est peccatum, sed iusta indignatio.

Dolere namque licet de malo, quatenus malum est, vel natura, vel morum. Sic adque culpa stomachatur aliquis, quod opibus abundant, qui male illis utantur, quales sunt cum avari, qui illas reconducent, esque ad suos, & suorum, atque etiam pauperum necessitates subleandas impendere nolunt; & prodigi, qui eas dilapidant, & deconant. Sic iuste dolent viri pii, & Ecclesie, atque Republice amantes, quod Beneficia, & Dignitates Seculares, ac Ecclesiasticas illis conferantur, qui revera sunt indigni.

REGULA V.
Invidia, Tristitia de temporalibus aliorum bonis concepta, quatenus ex Divina Providentia ordine etiam improbi distribuantur, peccatum est, & lethale quidem, si adversus Divinam Providentiam properata fuerit, vel obmurmurat, aut studium pietatis deserat.

Hanc Regulam tradit S. Th. loco supra laudato. Secundum doctrinam Fidei, inquit, temporalia bona, quae indignis procedunt, est iusta Dei dispensatione disponunt, vel ad eorum correctionem, vel ad eorum damnationem, & hujusmodi bona quasi nihil sunt in comparatione ad bona facta. Alex. Theol. Tom. II.

qua, servantur boni. Et illo hujusmodi tristitia prohibetur in Scriptura Sacra, secundum illud Ps. 36. Noli amulari in malignantibus, neque zelaveris facientes iniquitatem. Et Ps. 72. Bene effusi sunt gressus mei, quia zelavi super iniquos, pacem peccatorum videns. Quam grave fit autem peccatum, in quo hujusmodi tristitia impellit, Propheta ibidem explicat: Et dixi, Quomodo scit Deus, & si est scientia in Excelsis?

REGULA VI.
Tristitia de bono alterius, quatenus non excedit in bonis, ac nobis coquinatur, peccatum est ex genere suo mortale.

Hac enim tristitia propria est Invidia. Et hic animi motus semper pravus est. Quia dolet de eo, de quo loco supra laudato, dixi, Peccatum esse ex genere suo mortale, quia Invidiam importat aliquid caritatis repugnantis ex ista comparatione actus ad suum objectum. Est enim de ratione amicitiae, ut proximis velimus bona, sicut & nobis ipsi. Unde quod aliquis de felicitate alterius tristetur, manifeste repugnat caritati, in quantum pro eam diligitur proximus. S. Th. q. 10. De Malo, a. 11. Hinc S. Aug. Lib. De Vera Religione, c. 67. ait: Qui invidet bene cantanti, non amat bene cantantem: sed rursus, quod ex indigno, non bene cantat: Quod multo accommodatius de bene vivente dici potest, quia invidere nulli potest: quo enim perveniunt bene viventes, tantummodo est omnibus, nec minus fit cum plures habuerint: Et potest esse impetus, quo bonus cantator cantare non decenter queat, & indigno voce alterius, qui sibi exhibentur, quod diligit; tamquam fit alicuius cantatur, uti cum cantare impie sit, sed decaat audire cantantem: bene autem vivere semper decaat. Quare quousque hoc & diligit, & facit, non solum non invidet imitantibus, sed & his se prebet libentissime, argue humanissime quantum potest: nec tamen eis indiget. Nam quod in illis diligit, in seipso habet totum, atque perfectum. Ita cum diligit proximum tamquam seipsum, non videtur ei, quia nec sibi ipse, praestat ei quod potest, quia & sibi ipse non eo indiget, qui nec seipso tantum Deo indiget, cui adherendo beatus est. Nemo autem illi eripit Deum.

Quidam tamen Invidiam motus vitiosus dumtaxat peccata sunt, propter imperfectionem actus, vel quia motus vitiosus est, & non procedit ex ratione deliberata: vel quia dolet aliquis de bono alterius, quod est adeo parvum, ut in vultu boni metere videatur; ut cum alicuius victimam in ludo, aut cursu invidet. Impedire igitur bonum alicuius potest esse alicuius peccatum mortale propter imperfectionem actus, quia illud, quod impeditur, non habet plenam rationem boni: aut quia est parvum, aut quia est indubitum, inquit S. Th. loco proxime citato, in Resp. ad q. 4.)

REGULA VII.
Lethalis invidia rei sunt Artium, & Scientiarum Professorum, qui tyrannibus suis, aut discipulis abscondunt aliquos ad artem, aut scientiam perfectionem necessariam, ut ipse conqueuntur, aut partem nominis celebratorem obtinuant, in idem crimen incurvant, qui arcana aliqua Religiosa profuturam cum nemine intrinsecum communicare volent. Gravissimum autem omnium, qui doctrinam salutis, cum possessis, & abstant, in advertisement Ecclesie, & proximorum salutem profuturam reponunt: cum de cunctis Sapientia dictum sit: Quam suavitatis communitio, & honestatem illius non abscondit.

REGULA VIII.
De Invidia Remedii.
Primum remedium contra invidiam est confideratio gravitatis illius criminis, & peccatorum ipsi debitum. Diabolum enim crimen est. Invidia diaboli (inquit Sapiens) peccati sunt ex parte illius. Considerans nempe hominem per Incarnationem Filii Dei, qui Angelis revelata fuerat, ad infinitam dignitatem promovendam, infidias illi irruere; atque ad peccandum alienas, e Paradiso exturavit. Vidit, & quia filium suum Joseph devotum Patriarcha Jacob habebat. Peior est avaritia. Avarus enim licet sua communicare nolit, vult tamen, ut alii sua communicent. Invidus autem, nec vult communicare bona sua, nec vult, quod alius ea communitet. De ipsa Dei bonitate dolet, quam erga se dumtaxat profusam, erga reliquos omnes partam, & tenentem esse cuperet. Ita, vel odio peior est. Irati enim, vel alteri insensu hominis mala voluntas ortum plerumque habet ex aliena malitia, & offensa: invidia vero ex sola malitia invidentis. Invidia mortis Christi causa fuit. Unde Judai invidias tubescere scebant: Videtis, quia nihil proficimus, ecce Manduca totus post eum abis: Et Pilatus Scitabat, quod per invidiam iradidissent eum. Invidia Sapientiam, que incomparabilis thesaurus est, auferit hominis. Hinc Sap. 6. dicitur: Neque cum invidia habescente iter habebis, quoniam talis homo non erit participi Sapientia. Invidia pauperem, & ignominiam parit.

Considerati-
tatis gravi-
peccati.
Sap. 2.
Genef. 37.
Joan. 12.

Ii 2
Unde

Unde Prov. 23. dicitur: *Pv. qui festinat dicitur: Galit in-*videt; ignorat, quod quævis superbia dicitur. Et Eccl. 6. *Im-*proprium, & contumeliosum malum hereditabit. & omnis peccator invidet, & bilis. Hinc fugiendam invidiosam familiaritatem monet Spiritus Sanctus Prov. 23. Ne comedas (inquit) cum homine invidio, & ne defideres cibos eius...

Terrium remedium est consideratio societatis spiritualis, quam inter se fideles habent, ut unus Dei Patris, & unius Matris Ecclesie filii; ut in eadem hereditatem aeternam vocati; ut unius corporis membra, cuius caput Christus est...

Quartum remedium est alienæ virtutis imitatio. Quia de re audiendus est S. Aug. Enarratione in Ps. 139. Ibi (inquit) qui falsi iusti sunt, videri volent iusti...

Quintum remedium est rerum humanarum, supæ natura fragilium, & caducarum despicientia; ut scilicet nec opes, nec potentiam, nec gloriam, nec honores, & dignitates...

Sextum remedium est studium spiritualis profectus ex insignum, & celebrium concionatorum, & Doctorum concionatoribus, & doctrina capellens. Ita enim fiet, ut eorum fama, laudibusque non invidemus...

Christi verbis, ac Precepto nititur hæc Morum Regula. Matth. 6. dicitur: Si ergo offeris munus tuum ad Altare, & ibi recordaris fueris, quia frater tuus habet aliquid adversum te...

ARTICULUS IV. De Filibus Invidiis.

Invidia capitale vitium est, quod quinquæ filiis parit: scilicet odium, furationem, detractionem, exultationem in adversis proximi, & afflictionem in prosperis...

ARTICULUS V. REGULE MORUM.

REGULA PRIMA.

Odium Proximi est Invidia natiu lethale peccatum est, quoties alteri grave aliquod malum deliberat conceptum voluit.

Hæc Morum Regula ex verbo Dei deprompta est. Air enim S. Iohannes Ep. 1. c. 11. Qui edit fratrem suum, in seipso est, & in tenbris ambulat, & nescit, quo eam...

REGULA II.

Qui Proximos odert, & ab illis diffident, sacramentaliter absque non possunt. & ad Eucharistia participationem admitti, nisi deponant inimicitiam cum ipsi reconciliati fuerint.

Christi verbis, ac Precepto nititur hæc Morum Regula. Matth. 6. dicitur: Si ergo offeris munus tuum ad Altare, & ibi recordaris fueris, quia frater tuus habet aliquid adversum te...

Christi verbis, ac Precepto nititur hæc Morum Regula. Matth. 6. dicitur: Si ergo offeris munus tuum ad Altare, & ibi recordaris fueris, quia frater tuus habet aliquid adversum te...

Hæc enim locum appositè explicat ad rem nostram S. Ioh. Chrysostomus, Hom. 16. in Math. O admirabilem (inquit) benignitatem, atque ineffabilem eam homines amorem Dei...

Hæc Morum Regula nititur auctoritate Veteris, Novi-que Testamenti, furationem inter gravia quæque crimina recitentis, & divinis maledictionibus futurioribus insententis...

Hæc Morum Regula nititur auctoritate Veteris, Novi-que Testamenti, furationem inter gravia quæque crimina recitentis, & divinis maledictionibus futurioribus insententis...

Hæc Morum Regula nititur auctoritate Veteris, Novi-que Testamenti, furationem inter gravia quæque crimina recitentis, & divinis maledictionibus futurioribus insententis...

Hæc Morum Regula nititur auctoritate Veteris, Novi-que Testamenti, furationem inter gravia quæque crimina recitentis, & divinis maledictionibus futurioribus insententis...

Hæc Morum Regula nititur auctoritate Veteris, Novi-que Testamenti, furationem inter gravia quæque crimina recitentis, & divinis maledictionibus futurioribus insententis...

Hæc Morum Regula nititur auctoritate Veteris, Novi-que Testamenti, furationem inter gravia quæque crimina recitentis, & divinis maledictionibus futurioribus insententis...

Hæc Morum Regula nititur auctoritate Veteris, Novi-que Testamenti, furationem inter gravia quæque crimina recitentis, & divinis maledictionibus futurioribus insententis...

Hæc Morum Regula nititur auctoritate Veteris, Novi-que Testamenti, furationem inter gravia quæque crimina recitentis, & divinis maledictionibus futurioribus insententis...

Hæc Morum Regula nititur auctoritate Veteris, Novi-que Testamenti, furationem inter gravia quæque crimina recitentis, & divinis maledictionibus futurioribus insententis...

Hæc Morum Regula nititur auctoritate Veteris, Novi-que Testamenti, furationem inter gravia quæque crimina recitentis, & divinis maledictionibus futurioribus insententis...

Hæc Morum Regula nititur auctoritate Veteris, Novi-que Testamenti, furationem inter gravia quæque crimina recitentis, & divinis maledictionibus futurioribus insententis...

Hæc Morum Regula nititur auctoritate Veteris, Novi-que Testamenti, furationem inter gravia quæque crimina recitentis, & divinis maledictionibus futurioribus insententis...

Hæc Morum Regula nititur auctoritate Veteris, Novi-que Testamenti, furationem inter gravia quæque crimina recitentis, & divinis maledictionibus futurioribus insententis...

Hæc Morum Regula nititur auctoritate Veteris, Novi-que Testamenti, furationem inter gravia quæque crimina recitentis, & divinis maledictionibus futurioribus insententis...

Consideratio ignorant invidiosum.

Consideratio societatis spiritualis, in quam inter se fideles habent.

Alienæ virtutis imitatio.

S. Basilius Hom. de Invidia.

De Invidia.

Studium spiritualis profectus ex insignum, & celebrium concionatorum, & Doctorum concionatoribus, & doctrina capellens.

odiam pro xiam.

ff. 49.

ff. 149.

Qui publici inter se viros & dent hinc dicitur, nos in unum sine dubio congregaret.

Communiore sunt re-motenti.

De lauda.

l. Joan. 3.

odiam pro xiam.

l. Cor. 13.

l. Cor. 13.

Ephef. 4.

odiam pro xiam.

odiam pro xiam.

odiam pro xiam.

odiam pro xiam.

odiam pro xiam.

odiam pro xiam.

odiam pro xiam.

odiam pro xiam.

odiam pro xiam.

odiam pro xiam.

Denotatio id est, Condemnatio.

Infuffratiô.

Infuffratiô, id est, secreta oblocutio, qua quis malum culpa aliena, vel peccato, vel aliquem etiam naturâ defectum, inordinatè cupiam renuntiat, eo sine ut iustum, qui inter eos intercedit, amicitiam ledit, aut dirimat; aut ea detegit impudent, quæ rectam, & laudabilem amicitiam graviter ledere, aut dissolvere valeant, vel suapte naturâ, vel ratione perscrutata, apud quos referuntur, lethale peccatum est.

Detractio crudi iustitiam proxima.

Et idem de detractio, per se loquendo, est peccatum mortale. Et art. 3. docet, detractionem gravius esse furto peccatum. Et fama praemissa dicitur, eo quod persequitur est spiritualibus bonis. Unde dicitur Prov. 22. Melior est nomen bonorum, quam divitiae multae. Homicidium quidem gravius est detractione peccatum: sed tamen detractio homicidii malitiae, & crudelitatis proxima est, tum quia ex odio, & invidia procedit, & Qui odit fratrem suum, homicidium est: Tum quia homicidium interdum ex detractione originem habent, adeoque detractori imputantur: tum quia plerique homines magni mori malleant, quam infamiam sine superstitibus vivere. Hinc Tertull. lib. De idololatria, c. 2. Homicidium, inquit, non in sola sanguinis profusione, sed et in aere prope reputandum. Homicidium enim in verbo maledicti, vel convicti dicitur Deus. Atque detractorum accommodari merito potest, quod Operatur Maledictus ait de Donatistis, qui Sacerdotes in Ecclesia Catholica ordinatos gradu movebant, eisque velut Pernitibus manus imponebant: Vos vtrum fecistis homicidium.

Mortes honorum, digna. Detractio.

Ad invidiam motum honoribus alienis, dentes vestros in sagittas, & arma vestris: linguas acuisis in gladios, quas movetis in mortes non corporum sed honorum. Jugalibus non membra, sed nomina. Quid prodest qui vivit: homines, & occisus sunt honores a vobis? Valent quidem membris, sed creta portant funera dignitatis. Certo non licet occidere. An idem vultis innocentes, quia ferro uti non oportet? Innocentem se venerari iudice: sicut solo ferro est homicidium. Non sibi videtur reus, qui alterum subducto cibo necaverit. Innocentem se iudicat, qui spirandi prohibita facultate, suffocaverit vivere cupientem. Necis multae sunt genera, sed unum nomen est mortis. Maledictionibus tunc cum fiducia hominum mortuum profesari. Quid interest an gladio feriat, an lingua percussit? Indubitanter homicidas, si per te mortuus fuerit, qui vivat... Dei Episcopus lingua gladio jugalibus, fundentes sanguinem non corporis, sed honoris.

REGULA XI.

Non est reus detractionis, qui alterius peccatum, seu malum quodcumque alicui patefecit, bene cuiuspiam procuravit, aut promovendi gratia, modo debita circumspectantia serventur.

Malus qui- bus ocellum proximi peccatum, propter eius emendationem, denuntiare licet Superiori, servato prius precepto correctionis fraternae. Sic grave crimen alterius, publicis legibus plectendum, prodesse licet accusatione legitima: modo autem iustitiam, bonique publici studio, non vindictae affectu. Similiter ocellum, alicujus vitium, vel defectum denuntiare licet, ad averendum grave damnum, vel periculum Ecclesiae, Republicae, alicui Societati, aut familiae, vel privati etiam personis imminens. Si quis, v. gr. cum Ecclesiae, Republicae, vel ordinis alicujus, aut Societatis publico, gravique detrimento sit ad Beneficium aliquid, Dignitatem, vel Officium promovendus, occulta illius vicia, vel defectus videlicet, ad modum est, modo id prudenter fiat, nec citra necessitatem, nec pluribus quam oportet, & ex caritate, bonique publici studio. Sic etiam licet cum est alios monere, ut sibi caveant ab eo, quem certo noverit, vel non temere suspicaris esse furem, venenum, ganeonem, proditorem, impiam, haereticam, pessimo morbo, aut hoc venerae laborantem; si malum ex hujusmodi hominis societate ipsis imminens aliter avertere non possit. Licet pariter ocellum alterius crimen detectum, si aliter ab iniusta illius vexatione liberari non possit, modo servetur moderatio, nec plura, aut graviora ex illius criminibus occultis revelentur, quam possit iustae defensionis necessitas, nec vindictae animo id fiat. Ita reus non peccat, multo minus innocens, qui testium illegitimarum testimonia, quibus damnandus est, vel opprimendus, repellit, vero illorum crimine detecto, & probato. Non ergo quolibet alieni peccati, etiam occultis revelato, detractionis peccatum est: sed ea tantum, quae iustitiae, vel caritatis ordo violantur. Haec Morum Regularum confirmat S. Th. 2. 2. q. 73. art. 2. Si verba (inquit) per quae fama alterius diminuitur, profert aliquis propter aliquod bonum necessarium, debitis circumspectantibus observatis, non est peccatum, nec potest dici detractionis.

Obiectio.

Hac Regula confirmatur ex S. Basilio, in Regulis brevioribus, Interrogatio 25. Duo (inquit) esse existimo tempora, de quibus licet aliquid mali de aliquo dicere: videlicet, quando necesse habet aliquis consulere una etiam cum aliis, qui ad hoc idonei iudicari sunt, quo pacto corrigendus sit, qui peccatum commisit: Et item quando necessitas posuit, ut periculo consulatur aliquorum, qui se numero ex ignorantia commiseri possent cum malo tamquam cum bono: cum Apostolo praecipitur sit, ut ne quis secum his commisceat, qui istiusmodi sunt, ne quando capiat qui loquens animae suae. Quod quidem videmus eundem Apostolum fecisse, ex his, quae ipse ad Timotheum scribit his verbis, Alexander Atriarum multa mala mihi ostendit, quem & tu devota. Valde enim reus sit verbis nostris. Extra autem hujusmodi necessitatem, qui aliquid sive de aliquo loquitur, illius infamiam, vel vituperandi causam, detractum est: et si verum sit, quod loquatur. Idem confirmat ex cap. Cum ex instructo, quod est canon. III. Ext. De haereticis, cujus haec sunt verba: Licet scilicet

via se valde necessaria sacerdotibus ad doctrinam, quia iuxta verbum prophetarum, & Libi Sacerdotis custodiunt, scientiam, & legem exquirunt ex ore eius. Non est tamen Math. 23. simplicibus Sacerdotibus etiam a Scholasticis detrahendum, cum in eis sacerdotali Officium debeat honorari: propter quod Dominus in lege praecepit, Dis non detrahes, Sacerdotes intelligunt: qui propter excellentiam Ordinis, & Officii dignitatem, Deorum nomina nunciantur... Quod si forte necessitas postularet, ut Sacerdos tanquam inutilis, & indignus, a cura gregis debeat removeri: agendum est ordinare apud Episcopum, ad cuius officium, iam institutio, quam definitio Sacerdotum nescitur pertinere.

Tom. 2. Hanc Morum Regularum, uti & praecedentem, & sequentem, Gregorius, Cancellarius Parisiensis Ecclesiae, & Academiae, vir pius, & eruditus, nitens explicare in Responsione ad q. 4. q. 1. Sciendum, inquit, quod actio moralis libere accipit vel vituperium, vel laudem, & peccatum ex suis circumstantiis, & specialiter ex circumstantiis finis.

Inquirendum igitur ad quem finem dicitur malum de absentibus, & occurrunt sex fines generales. Quandoque hoc fit ad instructionem praesentium, & ad audientium, ut caveant similia facere. Quandoque fit ad praesentium cautelam, ne felicitate ex ignorantia decipiantur per malum aliorum factitatem, quos praesentium bonum. Quandoque etiam fit ad utilitatem absentium, ut videlicet praesentes eis referant pro ipsorum correctione, & emendatione. Quandoque fit ex quodam compassione amicitiae, ut sitelicet seipsum, & audientes referens provocet ad orandum instantibus pro aliorum peccatis, & eorum conversatione. Quandoque etiam fit ex sola curiositate, & affectu loquacitate, & quodam libidine loquendi de aliis. Quandoque autem fit ex odio vel invidia, ac pro diminutione famae alienae, & ex animi indignatione. Primum ex quatuor modis potest esse non solum licitum, immo & meritum, referre mala absentium, dammodo tamen non intendatur principaliter alius finis, quam aliquis praenotatorum quatuor. Et si non misceatur alia intentio fermentata, & sibi ipsi mentiens, dum bene provideatur, ne sit falsa quae dicitur, aut in malo ultra quam in se fuit per referentem amplius, aut forsan similitudine interpretata; ac etiam quod non plus nocet talis loquutio absentibus, & eorum fama, quam proficit praesentibus, & eorum edificatione. Quoniam pro parvo confessione non est magnum malum committendum.

Male loqui de absentibus ad solam satisfaciendum prope loquacitatem, & libidine loquendi de aliis, etiam si fit pro sola deductione temporis, & quasi pro solatio, ut sic tempus sine traiecit transierit, vix sit unquam excusata, peccato, & saepe transiit in mortale peccatum. Tale enim verbum non solum otiosum, sed & communitur est perniciosis, & multiplicitate nocivum.

Si quis autem querit signum, quomodo sciet, quando ex bono sine loquatur, aut malo de malis proximis respondet, quod dum aliquis loquitur ad bonum illius cujus mala commemorat, ut puta ut in se, & audientibus provocet memoriam ad orandum pro talis emendatione, necessarium est, ut sentiat tunc in se quendam ad eundem de quo fit sermo compassionem piam, dulceniorem, misericordiam, & caritativum affectum. Et tamen requiritur, ut non nimis longum tenet sermonem de talis materia, & displicibili. Sicut pia mater non delectatur in narrando longe mala filii sui, nec etiam dicit illi nisi ex necessitate, ut puta ipsi Medico, aut illis, qui ejus felicitate percurit prodesse, & malum adjacens avertere. Sic itaque narrando suspirat, alte, tristatur, dolet, & abbreviat sermonem procedens, & quantum videtur sufficere ad ostensionem infirmitatis, quae sibi tanta tristitiae causa existit. Sed dum quis loquitur malum de aliis ex loquacitate, sunt signa opposita: quoniam tunc sentit indignationem animi contra eos, de quorum malis loquitur, cum quadam amaritudine fellis corrodit, & mordet ipsos absentem, & verbis suis venenatis, linguaque sicut gladius acutus acuta, laerant sine misericordia, sine aliqua compassione, nec ponit finem verbis suis, quia fatiari nequit ejus vorax invidia.

Loqui malum de alio directe ex odio, & invidia, semper est peccatum. Et quando notabiliter laedunt per hoc aliena fama; & dum loquens hoc advertit in sua conscientia, aut advertere posset, est gravius peccatum. Saepe enim quum farum, aut quum fore ejus carum die Veneris, vel Jejunii Ecclesiae solent cujuscumque.

REGULA XII.

Qui malum aliquod, vel defectum proximi aperit, absque animo nocendi, absque odii, ira, vel invidia affectu, sed ex mera levitate, loquacitate, aliaque causa non necessaria, venialis damnata peccati vult, nisi verba, quae proferri, grave vulnus aliena fama, infirmitatem, vel infirmitatem. Tunc enim lethale, peccatum est.

Hanc Regularum tradidit S. Thomas, loco supra citato. Si autem, inquit, profertur ex animi levitate, propter causam aliquam non necessariam, non est peccatum mortale, nisi forte verbum, quod dicitur, sit adeo grave, quod notabiliter famam alicujus laedit, & praecipue in his, quae pertinent

REGULA XVI.

Lethalis Detractionis vel suae Historiae, qui occulta Principum, aut aliorum Verorum Illustrum vicia literis consignavit. Et quicumque verbo, vel scripto Defunditur famam laerant, aut minant.

Quamvis enim prava Principum, & aliorum, quorum res in Historiam conferuntur facinora, quae publice, & cum hominum scandalo admiserunt, memorie prodesse liceat, posteritati informandi studio, utque metus infamiae Principes, & Illustris Viros a vitis avertat: atque tamen crimina literis mandare, caritatis, & justitiae leges viciat; eoque crudelius detractio est, quod in mortuis scribit, eis immortaliam inarat infamiam, vitamque eripit honoris, & extincta vicia corporis, spiriti quodam modo, in hominum memoria vivunt. Nam Oritur ex animo angeret hanc: quia omnia adversus mortuos quaerere videtur, ut scribunt Valentianus, & Marcianus AA. in Epistola ad Palladium Praetorium Praetorem, quae habetur in Concilio Chalcedonensis. Sed & Facundus Hermianensis, Lib. 3. ejusdem criminis atrocitatem ostendit, Graeco est, inquit, insultare defunctis, vel si Latini fuerint, nonnulli illic, qui in Episcopatu hanc vitam deseruerunt. Insistimus enim apparet praesentibus viciis cedere praesentibus viciis, qui voluntatem, & cogitanti quavis unumquisque nostrum futurum sit. Idque S. Cyrilli Alexandrini auctoritate confirmat.

REGULA XVII.

Lethalis Detractionis est, qui vel proximi falsum crimen imponunt, aut verum crimen exaggerant, vel ocellum patefaciunt, aut aliena dicta, sive facta prope in partem interpretantur, vel praesentium aliorum factum, aut pro viciis iniquant, vel laudis occasione data sicut a se facta, laudatione in partem, sicut scilicet, eo silentio, vel remissis frigidis laudatione, fama proximorum graviter laedunt.

Hanc Morum Regularum tradit S. Th. 2. 2. q. 73. art. 2. ad tertium. Aliquis (inquit) dicitur de alio detrahere, non modo quia dimittit de veritate, sed quia diminuit famam ejus. Quid quidem sit quodque directe, quandoque indirecete. Directe quidem quadrupliciter. Primo modo quando falsum imponit alteri; Secundo, quando peccatum adhaeret suis viciis; Tertio, quando occultum revelat; Quarto, quando id, quod est bonum, dicit mala intentione factum. Indirecte autem, & negando bonum alterius, vel malitiose reticendo, vel minime loquendo. Qui detractionis modi hoc Disticho exprimi solent.

Imponens, augens, manifestans, in mala vertens: Qui negat, aut minuit, tacet, laudans tollens. Septem duntaxat modos S. Thomas recenset, potestum illam frigida laudatione omittit, quia in sexto, ut spiritum contumeliam. Ceterum qui proximo illam crimen imponat, id in Sacramentali Confessione tenentur exprimitur, quia hujusmodi obiectio gravius peccatum est, non sufficit ergo, ut de gravi detractione accusentur. Qui quod est bonum est, in malam partem interpretatur, hypocrisis, ambitionis, vel superbiae tributes, quod honestum, & laudabile apparet, non detractionis tantum, sed iudicii temerarij rei sunt; & utrumque in Sacramentali Confessione ne aperire necessario debent. De hoc obiectio genere S. Greg. Lib. 1. Moralium, c. 5. scribit: Antiquus Adversarius, cum quae aculeus mali non invenit, ipsi ad malum in stellere bona querit. Quaeque apparet, ad alienum malum verba nostra perferuntur. Cui nec in verbis accusationem reperit, intentionem cordis suscipere conatibus, tanquam bona facta bono animo non sunt, & tacite perpendi a Iudice bona non debent. Quia cum fructus arboris esse, & in a sua viciis consistit: quasi vermes ponere ad radicem querit. Indirectam detractionem quod attinet, observandum est, illam non solum verbis, sed etiam factis, significari, Ica notitibus committi, cum quilibet laudis alienae intus im patientis, malitiose tradit, & obicit capite, vel oculis, atque his notibus significat, hominem, qui laudatur, non esse talem, qualis praedicatur. Nec solum notitibus, sed & silentio committitur detractio. Qui enim de proximo probitate, aut morum integritate, quam praesertim habet, interrogatus sileat, debitam proximo veritatem, debitum veritati testimonium negat, justitiamque pariter, & caritatem violat. Similiter qui in aliquo hominum ore solum sibi probe notum, ex familia sua, societate, aut vicinis, laudibus extolli audient, tacet, dum alii certissimum sibi laudant, silentio suo, haec, nimum eloquentiam significat, illum indignum esse laudibus, quibus ornatur. Sed, inquit, Obiectio.

Certo novi talem illam non esse, quia celebratur; ac contra propriam veritatem, & opinionem loqui, in mentis deo, vel adulatione Nequaquam. Sed cum nemo sit ita malus, qui bonis aliquibus doctus praedictis non solum illa quae laude digna non gerat, caritatis, & justitiae leges postulant, ut laude dignum quod multa, quae in eo sunt bona, significet; aut tacet, placere tibi, quod laudatur, quia revera placere debet laudatum caritas, & error cit.

REGULA XIII.

Obiectio. Lethalis Detractionis vel suae, qui gravius proximorum peccata, vel etiam levia, vel naturalium aliquorum defectum reserendo, directe, vel indirecte, honestam eorum famam, & existimationem graviter laedunt, sive grave dampnum inferunt.

De gravibus peccatis res est per se manifesta, & ex his quae in Regula decima exploratione dicta sunt, satis probata. Levia, vero vel quod vulgo levia censentur, magnum interdam infamiam aspergunt Episcopis, aliisque Ecclesiasticis Dignitate fulgentibus viciis, Doctoribus, Religiosis, Sanctimonialibus aut Mulieribus devotionem professis, & pietatis famam consecutis. Affiditas, v. gr. mentienti, vana gloria, & ostentatio secularis, & libertus, etiam honesta, cum personis alicuius flexus amicitiae, & conversationis, seu agendi ratio, licet benedictio modis, iracundia, levitas, & alia, quae saecularibus hominibus, aut Christianorum vulgo nullam, aut certe levem detestoriam notam inurant, gravem facerit hominibus, & praesertim Ecclesiam regendi infamiam inurant, gravis interim damna hujusmodi peccatorum, vel defectuum revelatio ipsis inferre, & quia vel ipsorum in contemptum adducit, vel eorum auctoritatem infamiat, impeditque, ne spiritalem fructum in Ecclesia referant, inter alia Beneficentia, vel Dignitates, aut Officia consequenda ipsos impediat, quibus ob praedicta dehis aliquo digni essent, & Ecclesiae utilitati futuri. Scietiam lethalis Detractionis rei sunt, qui defectum naturalem sicut affingunt, vel inordinatam revelant; ex cujus revelatione in contemptum adducitur, aut a manibus, & honoribus, quos legitime consequi, ac laudabiliter gerere possent, accedat; aut ad inopellit, & utilis amicitiam abalienat, aut contumeliam inanimis privetur. Siquis (inquit) vitam quampiam illustri, aut honesto loco natum, spiritum, feillegitimam esse eliciat; aut naturalem defectum cuiuspiam in, vulgus spargat, ex quo grave dampnum illius sequatur, lethalis detractionis reus est. Exceptionem tamen patitur hae casus, Scietiam ab aliis boni confectione ipsam impediat defectus hujusmodi revelatio, & quo ipsam Leges excedit, ut spiritum ad haereditate, a Clero, & Ecclesiasticis Ordinibus, ac Beneficiis, (nisi Summi Pontificis Dispensatio, vel Religiosi Professio defectum suppleverint) inopentem a Matrimonio contrahendo, detractor non est; qui defectus illos revelat, nec peccati ordinis reus, si id faciat servato iustitiae, & caritatis alicui.

REGULA XIV.

Lethalis Detractionis rei sunt, qui verum crimen alicujus hominis alteri scienti aperiri nocendi animo, etiam si publicum sit, etiam si iudicis sententia damnatum, & privatum.

Violant enim caritatem, quae occulta proximi crimina contegere jubet in eo casu, & quod ipsi fama relictum est apud eos, quibus vicia illius ignota sunt, depraedari verat. Gravius autem in eo genere peccant, si criminis illius memoriam bene deleverit oblivio, aut reus veterem infamiam Penitentia, & honestate morum aboleverit. Bonam enim famam sibi peperit emendatione vitiorum, & novae vitae integritate, quae sine violatione iustitiae & caritatis ipsi eripi non potest. Hinc Sacri Concilii Tridentini sessio 24. q. 5. q. 9. docet, Non tamen adhibenda est animi offensio hominum existimationem sed & arguendae, impleanturque criminibus: Et si quod occultius ab aliquo commissum sit quod ubi resertum fuerit, grave, aut turpe sit aut famam: eam rem qui, ubi, quando, quibus necesse non sit, promulgare, in obsequio, & maledictum iure dicitur.

REGULA XV.

Obiectio. Lethalis Detractionis rei sunt, qui secularem, in qua aliquis suadente memoria causa peccata sui Sacerdotis in Confessione aperienda descripsit, in vulgus indicant; si peccata illa gravia sunt, vel spectantur conditione personae, famam proximi graviter laedunt.

Caritatem sicutem, & iustitiam, legemque naturalem de amenti hie servandi non faciente violant. Natal. Alex. Theol. Tom. II.

